

ELABORAREA CONCEPTULUI DE TRANSFER TEHNOLOGIC

Autori: Tatiana Nițulenco, Alina Bregnova

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Transferul tehnologic este un proces și complex și variat, fiind realizat la diferite etape de finalizare a tehnologiei. Fiind în esența sa comercializare, transferul tehnologic se supune întru totul legilor pieței. Asupra strategiei și prețului transferului tehnologic influențează puternic gradul de finalitate a tehnologiei, gradele de determinare tehnică și economică, care pot fi specificate și determinate în conformitate cu etapele realizării tehnologiei: idee, fezabilitate principială, tehnologie elaborată, sistem de producere bazat pe tehnologie, producție bazate pe tehnologie.

Cuvinte cheie: Transfer tehnologic, grad de determinare tehnic și economic, obiect și drept al proprietății intelectuale.

Transferul tehnologic ca instrument strategic de dezvoltare a sistemelor moderne de producție prin transmiterea noilor cunoștințe și inovațiilor din sectorul de cercetare (universități, organizații de cercetare nonprofit etc.) sectorului productiv-comercial trebuie să provoace satisfacerea ambelor sectoare.

Ca și oricare alt rezultat al activității umane tehnologia are propriul ciclu de viață cu etape (procese succesive) semnificative prin rezultatele ce pot fi în măsură suficientă evaluate pentru transfer. Aceste etape sunt: formarea ideii inovative a noii tehnologii, confirmarea fezabilității principiale a tehnologiei prin cercetări științifice fundamentale sau aplicative, elaborarea tehnologiei (regulamentului tehnologic), crearea sistemului de fabricare a producției inovative prin tehnologia elaborată, comercializarea producției fabricate prin tehnologia elaborată. În acest context, transferul tehnologic poate fi reprezentat ca vânzarea rezultatelor obținute după fiecare dintre aceste etape.

Ideea inovativă a unei tehnologii este percepută și apreciată foarte bine de către autor, dar mai puțin de cei care o pot dezvolta și utiliza, deoarece are grade de determinare foarte joase din punctele de vedere tehnic și economic (fig.1).

Odată cu parcurgerea următoarelor etape cresc gradele de determinare tehnic și economic și tehnologia devine mai atractivă pentru transfer dar și mai scumpă.

„Fezabilitatea principială” a tehnologiei se demonstrează prin cercetări fundamentale și/sau aplicative și se referă la condițiile de realizare a ideii inovative, la determinarea parametrilor optimali ai procesului, la formularea sarcinii tehnice de utilizare a rezultatelor cercetării. Aceste rezultate pe de o parte reprezintă obiecte ale proprietății intelectuale (brevete de invenție, patente, modele industriale, know-how etc.), iar pe de altă parte reprezintă active nemateriale.

Comercializarea activelor nemateriale se face prin înstrăinarea dreptului asupra obiectelor proprietății intelectuale, vânzarea licențelor pentru utilizarea lor, includerea dreptului asupra proprietății intelectuale în capitalul statutar al companiei. Rezultatele cercetării științifice pot fi vândute ca obiecte ale dreptului de autor.

În măsură deplină transferul de tehnologie poate fi făcut după realizarea etapei „Tehnologie elaborată” în formă de rezultate ale proiectării constructive și tehnologice, de proiecte conceptuale și tehnice, documentație tehnică, regulamente

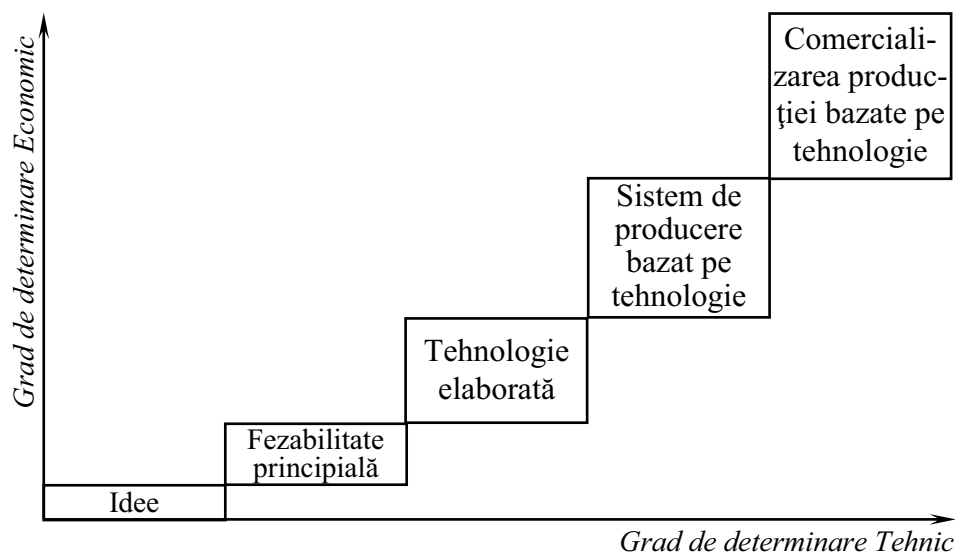

Fig. 1. Semnificația valorică a rezultatelor etapelor ciclului de viață a tehnologiei

tehnologice, mostre fabricate cu rezultatele testelor și încercărilor. În acest caz este strângentă necesitatea protejării drepturilor asupra tehnologiei, deoarece tehnologia reprezintă, în esența sa, informație despre “Cunoștințe sistemice despre fabricarea produselor, utilizarea proceselor sau furnizarea de servicii, indiferent de faptul că aceste cunoștințe sunt reflectate în invenție, în mostră industrială, în model industrial, într-o nouă unitate tehnologică, în informație tehnică sau în serviciu puse la dispoziție de specialiști din domeniile de concepție-proiectare, fabricare, gestionarea și managementul producției” (Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale). Dacă drepturile asupra tehnologiei nu vor fi protejate în suficientă măsură, ea poate fi rapid informațional răspândită fără ca autorii să beneficieze de rezultatele muncii depuse.

Transferul „Tehnologiei elaborate” este atractiv prin caracterul inovativ și parametrii de performanță ai tehnologiei. Ca și în cazurile precedente rezultatele elaborării tehnologiei reprezintă obiecte ale dreptului proprietății intelectuale cum ar fi invențiile, dar preponderent - obiecte ale dreptului de autor (proiecte, documentație etc.), de asemenea know-how (regulamente tehnologice).

Spre deosebire de transferul tehnologic la etapa precedentă la care comercializării era supus dreptul asupra obiectelor proprietății intelectuale, în cazul de față forma de bază a transferului tehnologic este încheierea contractelor de licențiere. Licența reprezintă partea centrală și de bază a contractului de licențiere, care mai poate include: documentația tehnică și tehnologică, echipamente tehnologice, asistență tehnică, instruirea personalului etc. Fiecare componentă a contractului de licențiere are valoarea sa proprie și reprezintă un subiect aparte al discuției părților.

Cele mai favorabile pentru transfer-comercializare sunt rezultatele ultimelor două etape în formă: de “sistem de producere bazat pe tehnologie” sau de „comercializare a producției fabricate prin tehnologia elaborată”. Necesitatea protejării drepturilor în aceste cazuri este actuală ca și în cazurile precedente.

Transferul tehnologic prin comercializarea sistemului de producere bazat pe tehnologie este o preocupare importantă pentru companiile inovatoare, deoarece prețul în acest caz este net superior prețului tehnologiei respective.

Sistemul de producere bazat pe tehnologie oferă un grad suplimentar de protecție, ea, tehnologia, fiind „ascunsă” în structura utilajelor, dispozitivelor, sculelor, sistemelor de comandă etc. Comercializarea sistemelor de producție bazate pe tehnologie face tehnologia mai „deschisă”, dar „deschiderea” necesită efort, uneori substanțial. Transferul tehnologic în această situație trebuie să fie atractiv pentru producător atât prin creșterea funcționalității și performanțelor utilajelor, sculelor etc., cât și prin sporirea calității produselor fabricate.

La comercializarea “producției fabricate prin tehnologia elaborată” pot fi pe larg cunoscute rezultatele utilizării tehnologiei, ultima rămânând practic necunoscută de către beneficiarul final. Atractivitatea transferului de tehnologie prin produse comercializate este pe deplin legată de calitatea produselor fabricate și această legătură tehnologie – calitate, performanță trebuie să fie clar văzută de utilizatorul final. Succesul transferului tehnologic de acest tip este determinat de alegerea corectă a strategiei de marketing, de utilizarea metodologiei 4P-marketing (**P**roduct, **P**rice, **P**romotion, **P**lace), de crearea infrastructurii respective de distribuție a produselor

Bibliografie.

2. Metode de bună practică și tehnici de transfer tehnologic și inovare pentru ÎMM. ROCA (Rețeaua Organizațiilor de Consultanță în Afaceri). Disponibil la http://www.mdrl.ro/documente/phare2003/dezv_afaceri/IMM-uri/manuale/Transfer%20tehnologic/Curs%20Transfer%20Tehnologic.pdf
3. Akperov I. G., Petrașov A. V. Transfer innovationnih tehnologii: gotovtocti, prepiatctvia, vozmojnocti. OAO Transfer. Innovatii. ISSN: 2071-3010. Nr. 5, 2008, pp. 106 – 112